

HET DESIGN VAN DE TOEKOMST IS GEEN PRODUCT MAAR EEN VERHAAL

Hebberig werden we van ons bezoek aan de Dutch Design Week 2021. En dat was vast niet de bedoeling gezien het thema dit jaar: *The Greater Number*. De organisatie riep daarmee op om kritischer te kijken naar onze manier van produceren en consumeren. Dit leidde tot allerlei creatieve ideeën en vernieuwende recycle- en hergebruikontwerpen. Tegelijkertijd stapelen de producten zich op.

Goed ontwerp biedt altijd een oplossing voor iets. Of het nu gaat over de klimaatcrisis, de stikstofproblematiek, de drukkende woningnood, of sociale vraagstukken over bijvoorbeeld inclusiviteit: de huidige generatie ontwerpers bedenkt alternatieven en denkt vooruit. In die zin stemde het grootste ontwerpestival van Noord-Europa hoopgevend.

Aanraken, uitproberen, kopen

Zo biedt de REX-stoel van Ineke Hans in samenwerking met Circuform een oplossing voor de wegwerpcultuur als eerste statiegeldstoel in Nederland. En 'The Exploded View Beyond Building', een iconisch huis, toont honderd duurzame bouwmaterialen. Schimmels, kurk, zeewier

en zelfs algen passeren de revue als potentiële grondstoffen voor de bouw van de toekomst. Dit levensgrote huis toont overtuigend dat biobased bouwen binnen handbereik ligt en etaleert dat een circulaire (bouw)toekomst in korte tijd haalbaar is.

Maar al die mooie – al dan niet herbruikbare – producten vragen er uiteindelijk om te worden aangeraakt, uitgetoet en gekocht. Moeten we wel zoveel blijven maken? Een vraag die zo had gepast in de expositie van voormalig rijksbouwmeester Floris Alkemade, *Labyrinth: The Art of Changing Direction*. Alkemade bood geen oplossingen, maar wierp alleen maar vragen op.

De labyrintstructuur versterkte daarbij het idee dat het pad naar de toekomst van Nederland geen rechte lijn is, maar een aanhoudend zoeken.

Kritische kunstenaar

In die zin stemde de Graduation Show van de Design Academy vrolijk. Twintig jaar geleden kon je er nog doorheen lopen en gegrepen worden door een mooi object, nu was dat niet het geval. De totale expositie was een ware puzzel. De afstudeerwerken eisen je volledige concentratie om ze te doorgronden. Soms was er niet eens een object aanwezig, maar was het een virtuele presentatie, een vraagstelling of een verhaal.

De nieuwe generatie ontwerpers presenteerde zich hier als kritische kunstenaars die inzetten op verandering van ons consumptiegedrag. De afstudeerinstallatie 'Drifting Temple' van Qiaochu Guo – master Social Design – illustreert dit feilloos. Guo introduceert een ritueel met een zilveren wiel, dat je zelf kan laten rollen, om onze relatie tot de auto eens goed te bevragen en de vrijheid waar het autorijden voor staat op meer milieuverantwoordelijke wijze in te vullen.

Of neem Barbora Středová's hommage aan schoonmakers en schoonmaken. De recent afgestudeerde aan de afdeling Man

'The Exploded View Building' op het Eindhovense Ketelhuisplein.

'EVJ bag No. 260'. Beeld Anouk Beckers en Abel van Gijlswijk

Ineke Hans geeft met de herontwikkeling van de REX-stoel een iconisch ontwerp een tweede leven. Beeld Ineke Hans

'Tribute to cleaning' door Barbora Středová. Beeld Pierre Castignola

and Well-Being plaatst door middel van interviews, cartoonachtige schoonmaakspullen in keramiek en een boek met een oplage van één, een eeuwenlange activiteit in de schijnwerpers en bevraagt het immateriële erfgoed hiervan.

Schijnbaar waardeloos

Denkend aan al die Funda-make-overs waarbij kranen van chroom worden vervangen door zwarte exemplaren en vanillegele keukens door hoogglans witte, vragen wij ons af: zouden we niet eens het

design uit de jaren tachtig en negentig moeten tentoonstellen? Gewoon precies wat iedereen al thuis heeft en nog prima functioneert, zodat de behoefte om het te vervangen minder groot wordt?

Onder het subthema 'Things that Matter @ Microlab Hall' gebeurde dit gelukkig al. Zo ontwierp Elisa van Joelen in samenwerking met Het Nieuwe Instituut het tassenproject EVJ. De EVJ-tas is niet te koop, maar enkel te leen. Want wat gebeurt er met het idee van 'waarde' als een alledaags product een object wordt waar je voor moet zorgen terwijl het niet van jou is? Zij verving de gebruikelijke plastic tas met reclameboodschap door handgemaakte, geüpcyclede exemplaren. Wordt iets wat schijnbaar waardeloos is van waarde als we er zorg voor dragen?

Ook het Circulair Warenhuis uit Leiden had daar een expositie. Stichting Kringloopbedrijf het Warenhuis zocht samen met Popma ter Steege Architecten, buro bordo en Raw Color naar nieuwe wegen van hergebruik. Dit om de grote hoeveelheid reststromen – die niet verkocht of gerecycled worden – te verminderen en meer werkgelegenheid in de eigen werkplaatsen te creëren. Zo'n dertig procent van de jaarlijkse drie miljoen kilo goederen is onverkoopbaar en wordt afgevoerd en vernietigd. Tentoongesteld werden afgedankte computermuizen, plastic voorwerpen en chromen schaaltes.

Nieuwe verhalende laag

Ontwerpers Nienke Hoogvliet, Max Lipsy, Studio Makkink & Bey en Fraser McPhee werden uitgenodigd om onderzoek te doen naar een van de reststromen. Ze ontwikkelden daar een prototype mee dat geproduceerd kan worden in de werkplaatsen van Het Warenhuis. Een innovatief concept! Het Circulair Warenhuis laat zien dat hergebruik niet alleen mogelijk is, maar van grote waarde voor de toekomst. Bovendien leeft het verhaal van een object verder en krijgt het steeds een nieuwe verhalende laag. Niet voor niets ontving het project de Best Commissioning Dutch Design Award.

Meer dan ooit hebben we het perspectief en de bevoegdheid van ontwerpers nodig. De Dutch Design Week 2021 toont dat zij hun tanden zetten in het scala van vraagstukken waarmee we ons geconfronteerd zien. Ze stellen daarbij steeds het algemeen belang voorop. De belangrijkste boodschap is wat ons betreft dat oplossingen lang niet altijd zitten in een product, maar heel vaak in een andere manier van kijken. ■

De Dutch Design Week 2021 vond plaats van 16 t/m 24 oktober op verschillende locaties in Eindhoven.

Merel Pit en Charlotte Thomas